

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA BOHEMISTIKY

ŠÍLENĚ SMUTNÉ POVÍDKY TEREZY BOUČKOVÉ
V KONTEXTU JEJÍ DŘÍVĚJŠÍ PROZAICKÉ TVORBY

Šíleně smutné povídky of Tereza Boučková set within the context of her earlier prose
works

Bakalářská práce
ANNA TELÍŠKOVÁ
Česká filologie

Vedoucí práce: prof. PhDr. Lubomír Machala, CSc.

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu.

Datum:.....

Podpis:.....

Obsah

Úvod.....	4
1. Biografie	5
1.1 Tvorba	7
2. Šíleně smutné povídky	14
2.1 Základní informace	14
2.2 Titul knihy a názvy povídek.....	16
2.3 <i>Šíleně smutné</i> postavy Terezy Boučkové.....	17
2.4 Jazyk a styl <i>Šíleně smutných povídek</i>	19
2.5 Hlavní témata a motivy	25
2.5.1 Mezilidské vztahy, rodina	26
2.5.2 Vzpomínky na totalitu.....	30
2.5.3 Venkov	32
2.5.4 Ztráta jako společný jmenovatel všech povídek	35
Závěr	37
Resumé.....	39
Anotace bakalářské práce	40
SEZNAM LITERATURY	41
Přílohy.....	45

Úvod

Do roku 2013 vydala česká autorka Tereza Boučková osm prozaických děl. I přesto, že je plodnou a uznávanou spisovatelkou, jejíž díla jsou kladně hodnocená, doposud existuje ohlas tvorby Terezy Boučkové pouze ve formě literárních recenzí a slovníkových hesel.

V předkládané práci si kladu za cíl tuto mezeru zaplnit a na základě komplexní analýzy posledního vydaného díla Terezy Boučkové, s přihlédnutím k její dosavadní tvorbě, postihnout základní rysy poetiky Terezy Boučkové a její ústřední témata. Dále je mým cílem identifikovat autorčinu pozici v současném literárním diskurzu a určit její přínos pro českou literaturu.

V první části práce představuji život Terezy Boučkové a zaměřuji se na stěžejní momenty z dětství a dospělosti, jež nejvíce ovlivnily její tvorbu. Shrnutí dosavadní tvorby Terezy Boučkové je věnovaná samostatná kapitola, ve které charakterizují hlavně ta prozaická díla, jež jsou pro porovnání s nejnovější knihou Terezy Boučkové klíčová.

V druhé části bakalářské práce přistupuji k samotné analýze díla *Šíleně smutné povídky* a všímám si především jeho tematických priorit, možných autobiografických prvků a specifických tvůrčích prostředků, jimiž jsou texty vystaveny. Dosažené výsledky kladu do kontextu próz *Indiánský běh*, *Křepelice*, *Když milujete muže*, *Krákorám* a *Rok kohouta*.

Závěrečná kapitola je věnována zařazení autorky do kontextu současné literatury a stanovení role, jež mají *Šíleně smutné povídky* v rámci doposud publikované prozaické tvorby Terezy Boučkové. Dále rekapituluji cíle práce a shrnuji dosažené výsledky.

1. Biografie

Současná česká prozaička a scenáristka Tereza Boučková, rozená Kohoutová, se narodila 24. května 1957 v Praze. Dětství Terezy Boučkové nebylo zcela harmonické, jelikož otec Pavel Kohout od své ženy Anny¹ a dětí (Terezy, Ondřeje a Kateřiny) velice brzy odešel. Ačkoliv se Boučková s otcem v osobní rovině celoživotně mívá, rodinné příjmení Kohoutová zapříčinilo, že s otcem byla v mnoha ohledech spojována a musela čelit mnohým omezením, především ve studijních možnostech.²

Nicméně na své dětství si Tereza Boučková nestěžuje: „Vlastně celkově si myslím, že jsem měla krásné dětství. Přišla jsem ze školy a šla jsem do parku, kde byli také různí lidé, kteří bydleli ve stejné ulici. Já jsem tam jezdila na kolečkových bruslích, vozila děti...“ Do dnešního dne, pokud mluví o své rodině, zdůrazňuje, že tím myslí pouze matku a své sourozence.³

Po absolvování základní školy zahájila středoškolské studium na dvouleté ekonomické škole, avšak po krátké době přestoupila na Akademické gymnázium ve Štěpánské ulici v Praze, kde v roce 1976 maturovala. Již v patnácti letech se snažila o přijetí na DAMU - neúspěšně. Poté, co podepsala Chartu 77, jí další vysokoškolské studium nebylo umožněno a Boučková se začala více stýkat s lidmi z disentu.⁴

Své rozhodnutí podepsat Chartu zdůvodňuje tím, že nechtěla mít problémy proto, že je dcerou Pavla Kohouta, ale chtěla je mít kvůli sobě.⁵

¹ Anna Kohoutová, roz. Cornová, pracovala jako pomocná režisérka.

² Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 28. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <[http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+](http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>)>.

³ Kroc, V. – Nekvasil, J. – Oktábcová, S. 2012. 13. komnata Terezy Boučkové [online]. Česká televize [citováno 2. 3. 2014]. Dostupné z WWW : <<http://ceskatelevize.cz/ivysilani/1186000189-13-komnata/212562210800034-13-komnata-terezy-bouckove/>>.

⁴ Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 28. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <[http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+](http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>)>.

⁵ Kroc, V. – Nekvasil, J. – Oktábcová, S. 2012. 13. komnata Terezy Boučkové [online]. Česká televize [citováno 2. 3. 2014]. Dostupné z WWW : <<http://ceskatelevize.cz/ivysilani/1186000189-13-komnata/212562210800034-13-komnata-terezy-bouckove/>>.

Dramatické dovednosti prohlubovala pod soukromým vedením Vlasty Chramostové a nadále je uplatňovala účinkováním v disidentských bytových inscenacích. „Ještě jsem ale zažila vrchol – bytové divadlo s Vlastou Chramostovou, Pavlem Landovským, Vlastou Třešňákem a s tátou, který to všechno vymyslel a dotáhl k realizaci. Bylo to nádherné. Dokud nás policajti nerozehnali, tak jsme hráli po bytech. Dokonce je z toho i filmový záznam – a je to síla. Je to síla i dnes! Pak už byl pro mě v herectví definitivní konec.“, řekla Boučková o účinkování ve hře *Play Macbeth* (1978).⁶

Ve stejné době navštěvovala jazykovou školu, na níž složila státní závěrečnou zkoušku z anglického jazyka. Po ukončení studií vystřídala pár nekvalifikovaných zaměstnání. Pracovala jako uklízečka, domovnice, balička gramofonových desek nebo poštovní doručovatelka. V žádných z těchto míst samozřejmě nedosáhla patřičné seberealizace a rozhodla se realizovat v rámci velké rodiny. Po důkladných lékařských vyšetřeních bylo zjištěno, že ani uskutečnění tohoto snu nebude možné.⁷

V roce 1985 se Tereza Boučková podruhé vdala a s manželem ing. Jiřím Boučkem se odstěhovala z velkoměsta do klidného prostředí chatové oblasti Záhrabská ve Vráži u Berouna. V roce 1988, kdy adoptovali dva chlapce romského původu, Dominika a Mariána, začala Boučková psát svou první knihu *Indiánský běh*.⁸

Počátek devadesátých let byl pro Terezu Boučkovou úspěšný, kromě vydání první knihy a kladného vstupu do české literatury se jí přes diagnostikovanou neplodnost narodil syn Vincenc.⁹

Během následujících let, především v letech 2000–2006, se situace v osobním životě Terezy Boučkové proměnila, jelikož vztahy s jejími adoptivními syny začaly být čím dál více problematické: „Oba mají diagnostikovanou poruchu osobnosti. Pubertální výkyvy mohou něco vychýlit, ale jinak je to daný stav.

⁶ Jirků, I. 2006. Sedmnáct let s dětmi odjinud [online]. Marianne [citováno 8. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.marianne.cz/tema-marianne/rozhovory/sedmnact-let-s-detmi-odjinud> Marianne>.

⁷ Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 28. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <[⁸ Tamtéž.](http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>.7&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>.</p></div><div data-bbox=)

⁹ Tamtéž.

Může za to nejspíš mix genů, ale i podmínky, za nichž byli počati. A taky první rok života bez svého člověka.“¹⁰

V současnosti Tereza Boučková žije se svým mužem stále ve Vráži u Berouna, věnuje se literární a publicistické činnosti¹¹ a své adoptované syny již nevidá; oba v době plnoletosti od rodiny odešli.

Tereza Boučková kromě tvůrčí činnosti spolupracuje se skupinami na ochranu prostředí Hnutí DUHA a Děti Země a do roku 2007 byla členkou Českého centra Mezinárodního PEN klubu.¹²

Ve volném čase se Boučková věnuje zpěvu. Účinkuje v židovském souboru Mišpacha¹³, založeném na konci šedesátých let muzikoložkou Hanou Rothovou a pořádá autorská čtení, doprovázená společným zpěvem s písničkářem Bedřichem Ludvíkem.

1.1 Tvorba

Tereza Boučková vstoupila do české literatury na konci osmdesátých let, tedy v době, kdy se možnost neomezené publikace stále považovala za utopickou. Pokud ještě na počátku šedesátých let próza odrážela ústřední momenty politické a společenské situace, pronásledování autorů veřejně nesouhlasících s režimem zdaleka nenabývalo tak razantního charakteru, jako v letech sedmdesátých. Koncem roku 1970 byl v tehdejší Československu přijat nový ideologický systém. Došlo ke zrušení „neadekvátních“ časopisů (Host, Orientace, Impuls apod.), ale i k vyloučení tzv. ideologicky závadných knih z výroby a z knihoven.¹⁴

¹⁰ Jirků, I. 2006. Sedmnáct let s dětmi odjinud [online]. Marianne [citováno 8. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.marianne.cz/tema-marianne/rozhovory/sedmnact-let-s-detmi-odjinud-Marianne>>.

¹¹ Tereza Boučková pravidelně přispívá do Lidových novin a časopisu Respekt.

¹² Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 28. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>>.

¹³ Rothová, H. 2008. Mišpacha a její historie [online]. Oficiální stránky souboru [citováno 28. 12. 2013] Dostupné z WWW: <<http://www.doopravdy.cz/mispacha/?mispacha-a-její-historie,6>>.

¹⁴ Galík, J. et al.: *Panorama české literatury*. Rubico, Olomouc 1994, s. 396

Literatura se rozdělila do tří proudů. Autorů, již patřili do tzv. oficiální literatury, nebylo mnoho. Ti autoři, kteří stáli mimo oficiální proud, publikovali v samizdatových edicích (nejznámější Edice Petlice Ludvíka Vaculíka) a časopisech (Revolver Revue, Edice Expedice, Listy přátel, atd.) nebo svá díla vydávali prostřednictvím exilových nakladatelství (Sixty-Eight Publishers, Index, Rozmluvy, atd.) a časopisů (Svědectví, Proměny, Listy).¹⁵

Podepsáním Charty 77 a rodinnou příslušností k Pavlu Kohoutovi, jenž publikoval v exilu, se Tereze Boučkové možnosti stát se spisovatelkou oficiálního ghetta české literatury zcela eliminovaly.

K literární činnosti Boučkovou přiměla kniha Pavla Kohouta *Kde je zakopán pes* (1987): „...nějaké pasáže o nás jsem přelouskala a řekla jsem si, že napíšu příběh naší rodiny ze svého pohledu.“¹⁶

Prozaický debut Terezy Boučkové *Indiánský běh* byl poprvé publikován v samizdatové Edici Expedici v roce 1988, jako samostatná povídka. Ve stejném roce vyšel v časopise Revolver revue a o rok později v časopise Host.¹⁷

Titul autorka postupně přetvářela a doplňovala. Jako povídkový triptych vyšel *Indiánský běh* spolu s dalšími dvěma povídkami *Žena z okolí Týru* a *Krok, sun, krok* v bratislavském nakladatelství Fragment, po třech letech od svého samizdatového zveřejnění. Ani tato verze však nebyla konečná a ke stávajícím třem povídkám Boučková v roce 1992 připojila poslední, s názvem *Končiny štěstí, končiny ticha*.¹⁸

Prvotina Terezy Boučkové, i autorčina osobnost, rychle zaujaly literární veřejnost a v roce 1990 získal *Indiánský běh* cenu Jiřího Orteny.¹⁹

Oceněná kniha shrnuje prožitky z dětství Terezy Boučkové, problematický vztah s otcem a prostředí disentu, jež je v knize nahlíženo s jistým odstupem, bez emotivní zaujatosti. Pavel Klusák v doslovu pro souborné vydání krátkých próz

¹⁵ Lehár, J. – Stich, A. a kol.: *Česká literatura od počátku k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1998, s. 851.

¹⁶ Drtinová, D. 2008. *Prostě jsem chtěla mít rodinu, říká Tereza Boučková* [online]. ČT24 [citováno 5. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/16247-proste-jsem-chtela-mit-rodinu-rika-tereza-bouckova/>>.

¹⁷ Brožová, V.: Křepelice Hana. *Tvar*, 3, 1996, s. 20.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 30. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <[http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+](http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>)>.

Terezy Boučkové zmiňuje myšlenku, že lze na *Indiánský běh* nahlížet také jako na knihu o toku dějin předlistopadových socialistických Čech.²⁰

Situace se vlivem politických události v listopadu 1989 proměnila a byla nastolena svoboda slova, která odstranila hranice mezi oficiální, samizdatovou a exilovou literaturou. Boučková již mohla svobodně publikovat.²¹

Vydání druhé knihy Terezy Boučkové provázelo veliké očekávání. Ohromující upřímnost a vhled do vlastního soukromí, jež nabídla ve své prvotině, však do dalšího díla nepřenesla. Novela *Křepelice* poprvé vyšla ve slovenském Fragmentu v roce 1993.²²

Tematická provázanost s *Indiánským během* je sice v příběhu přítomná, nicméně i tak se Boučková poněkud odvrací od vlastních prožitků a vypráví příběh cizí ženy Hany, jejímž prostřednictvím prezentuje motiv hledání štěstí a paradox neschopnosti štěstí dosáhnout.

Od počátku jsou ústředními postavami próz Terezy Boučkové převážně ženy, anebo mají rozhodující úhel pohledu na celé vyprávění. Je to především z toho důvodu, že prózy Terezy Boučkové nejsou zcela fiktivní, naopak značná část postav a námětů má předlohu ve spisovatelčině autopsii.

Dánská bohemistka Karen Gammelgaardová tvrdí, že se Tereza Boučková díky titulu *Křepelice* dostává do pozice autorky tzv. ženské literatury²³, avšak ne ve smyslu pokleslého žánru milostné literatury. Věra Brožová, která Gammelgaardovou cituje, přidává svůj názor, že se Boučková zaměřením svých témat dostává z literatury psané ženami a pro ženy až na hranu literatury feministické.²⁴

²⁰ Boučková, T.: *Indiánský běh*. Knižní klub, Praha 2002, s. 219.

²¹ Lehár, J. – Stich, A. a kol.: *Česká literatura od počátku k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1998, s. 715.

²² Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 30. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <[http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+](http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>)>.

²³ Na našem území se dostalo větší pozornosti textům s ženskou a obecně rodovou tematikou v roce 1991, kdy byla založena nadace Gender Studies pod vedením Jiřiny Šiklové. Tato nadace zkoumala literární texty jak z hlediska literárního, ale i filozofického a psychologického. Začala vznikat nová periodika a nakladatelství, zaměřující se na ženskou literaturu jako je časopis Jedním okem (*One eye open*) a *Aspekt* nebo nakladatelství Petra, Rod a Nakladatelství M. Chřibové. Ke stejnému tématu se postupně vyjadřovala i stávající periodika jako *Labyrint*, *Prostor* nebo *Iniciály*.

²⁴ Brožová, V. *Křepelice* Hana. *Tvar*, 3, 1996, s. 20.

Boučková se s tímto zařazením zcela neztotožňuje, nicméně ani je nevyvrací. Sama říká, že literaturu nechce členit na mužskou a ženskou, dle jejího názoru existuje pouze literatura dobrá a špatná: „Ženský úděl mě zajímá samozřejmě, protože jsem žila v rozvedeném manželství. Byli jsme sami s mámou a viděla jsem jak je to těžký. Proto mě to přitahuje...Mě žádné ismy nikdy moc nezajímaly. Myslím si, že feminismus patří k jiným odrůdám ismů, jako byl socialismus.“²⁵

I přesto, že již samotný název knihy *Křepelice*²⁶, odkazuje k ženské literatuře, stěžejní je především její obsah: „Příznačná je i fabule. Hrdinka se marně snaží dosáhnout pouze zdánlivě nesložitého štěstí. Přivést na svět dítě a žít s milujícím partnerem, který by byl zároveň odpovědným otcem. Příběhy milovaných i nemilovaných dívek končí vždy pohádkově a šťastně, vítězí dobro a ctnost. Snad proto autorka kapitoly několikrát uvozuje klasickou pohádkovou formulí - byla jednou jedna, bylo jednou jedno.“²⁷

Boučková v knize využívá svého scénáristického nadání a příběh fragmentuje do kratších úseků. Díky jednotlivým „stříhům“, odosobněným záznamům ze života Hany dosahuje autorka dokumentárního spádu celého vyprávění.

Souborně s *Křepelici* vyšla novela, *Když milujete muže* (1995), jejíž příběh Aleš Haman shrnuje jako „vyprávění o životě osamělé matky“. I v tomto díle lze rozpoznat rysy feministické literatury: „Autorčin feminismus je možno spatřovat v předem stanoveném pojetí charakteru ženy a muže. Žena – milující, ale zrazovaný tvor a zklamávaný tvor – je viděna jako patetická hrdinka, zápasící s nepřízní osudu a trpící věrolomností a necitlivostí mužů, k nimž ji přesto stále poutá hluboký cit; muž – to je slaboch a sobec, který se nestydí opustit ženu a dítě...“²⁸

²⁵ Novotný, P. 1993. *Posezení s Janem Burianem a Terezou Boučkovou* [online]. Česká televize [citováno 28.3.2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1024361250-posezeni-s-janem-burianem/493218100360021-posezeni-s-janem-burianem-pojednadvacate>

²⁶ *Křepelice* je v knize přezdívka hlavní ženské postavy Hany.

²⁷ Brožová, V.: *Křepelice Hana*. *Tvar*, 3, 1994, s. 20.

²⁸ Haman, A.: Příběhy obnažené na kost. *Literární noviny*, 16, 1996, s. 5.

Kniha *Krákorám* (1998)²⁹, jejíž název může být vnímán, jako citově exponovaná narážka na otcovu knihu *Sněžím* (1993), je dalším vydaným titulem Terezy Boučkové a dedikovala jej svým třem synům.³⁰

Krákorám tematicky navazuje na předešlé tituly a pojednává o vztazích mladé ženy ke svým rodičům i vlastní rodině a o citovém rozkolu z hledání osobního naplnění.³¹

Zasazení do kontextu totalitních a polistopadových událostí zvýrazňuje hlavní dějovou linii, jež je prezentována prostřednictvím vyprávění operní skladatelky Manuely, postavy částečně autobiografické.³²

Po vydání novely *Krákorám* se Tereza Boučková orientovala na jiné žánry a věnovala se hlavně fejetonům, jež publikovala v *Mladé frontě DNES*, *Lidových novinách*, *Hospodářských novinách* a v deníku *Právo*. V roce 2004 texty souborně vydala pod názvem *Jen tak si trochu schnít – fejetony o mužích a lidech* v nakladatelství Petrov.³³

Charakter jednotlivých fejetonů stručně shrnuje podtitul *Fejetony o mužích a lidech*. Boučková se s humorem vyjadřuje ke skutečným událostem, veřejně známým osobám, ale především k mužům a vztahům obecně. Charakter absurdních a satirických textů dotváří i hravě pojaté provedení díla.³⁴

Kromě prozaičky je Tereza Boučková také scenáristkou a autorkou divadelních her.³⁵

V roce 2002 se režisér Zdeněk Tyc ujal realizace jejího scénáře k filmu *Smradi*, na něž tematicky navazuje autorčin pozdější bestseller s názvem *Rok Kohouta* (2008).

²⁹ Kniha *Krákorám* vyšla v nakladatelství Hynek.

³⁰ Boučková, T.: *Indiánský běh*. Knižní klub, Praha 2002, s. 220.

³¹ Zítková, I. *Umění kondenzace*. *Tvar*, 19, 1998, s. 22.

³² Tamtéž.

³³ Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. *Slovník české literatury po roce 1945* [citováno 1. 1. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>>.

³⁴ Na okraji každé strany je zobrazen náčrtek cyklisty, jenž se během četby, resp. během rychlého prolístování knihou, proměňuje a propůjčuje závěru knihy, v souladu s tématem závěrečné kapitoly, stejnojmenné jako souhrnný název sbírky, tragikomický spád.

³⁵ Kromě her *Romeo na kolečkách* a *Hana a Marie* v roce 2000 přepracovala předlohu Federica Felliniho. Vzniklá hra *Silnice* měla premiéru v roce 2007. Doposud poslední hrou Terezy Boučkové je hra *Sodoma komora*, jež měla premiéru v roce 2009.

Autorčina tendence čerpat z vlastních zážitků se nejvýrazněji projevila právě v tomto románu. Dílo shrnuje rok spisovatelčina života, konkrétně rok 2006, v jehož závěru vyvrcholily problémy s jejími adoptovanými syny. Kniha vznikla jako následek terapeutického psaní, a i z toho důvodu je v ní kladen široký prostor vyrovnávání se Terezy Boučkové s komplikovaným obdobím: „V nejhorším roce života jsem si dělala zápisky. To, abych si zapisovala, když nemůžu nic, mi poradil A. J. Liehm. Zápisky ale byly v podstatě samá sebelítost. Úplně jsem se tam vyplakávala, protože jinak jsem svůj zmatek držela v sobě... Pak jsem se z toho začala vzpamatovávat. A až když pominul rok a kluci nakonec prakticky úplně odešli z našeho života, začala jsem pracovat na svých zápiscích... Když jsem pak psala literární verze, s každou verzí ze mě všechen ten strašný smutek a marnost víc a víc odcházely. Nebylo to ale tím, že bych si říkala, že budu slavná, protože jsem napsala takovouto knihu. Byla to skutečná terapie.“³⁶

Sebereflexi Terezy Boučkové v *Roku kohouta* vystihuje Pavel Janoušek: „Boučková tu se značnou dávkou hodnověrnosti popisuje svůj život kdesi na samotě, ale také své kontakty a schůzku s lidmi známými a slavnými... Jestliže tato próza v něčem překračuje standard obdobných spisovatelských autobiografických deníků, tak je to v tom, že je dána zvláštní, neobvyklou situací, v níž ji autorka psala a již do své literární zповědi naplno promítla. Klíčovým a čtenářsky velmi atraktivním tématem její knihy je totiž těžká rodinná, osobní a hodnotová krize, kterou vypravěčka a její manžel prožívají tváří v tvář totální společenské nepřizpůsobivosti svých adoptivních synů.“³⁷

Nový román Terezy Boučkové však vzbudil velmi protichůdné reakce. Někteří vyzdvihovali autorčinu schopnost veřejně se otevřít, druzí považovali spisovatelku za sebestřednou, ale po právu sebekritickou: „V lamentacích Terezy Boučkové je tolik hloubky a upřímnosti jako třeba v Demlově Zapomenutém světle. Ostatně i Deml je sebestředný, protivný, kňourající, a navíc jeho Zapomenuté světlo obsahuje několik odporných antisemitských pasáží.

³⁶ Dřtinová, D. 2008. *Prostě jsem chtěla mít rodinu, říká Tereza Boučková* [online]. ČT24 [citováno 5. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/16247-proste-jsem-chtela-mit-rodinu-rika-tereza-bouckova/>>.

³⁷ Janoušek, P.: Rok kohouta. In: Janoušek, P.: *Hravě i dravě. Kritikova abeceda*. Academia, Praha 2009, s. 36.

A tady je právě ten rozdíl. Deml vůbec nepochybuje o tom, že Židé jako etnikum jsou špinaví, páchnoucí a zbyteční. Tereza Boučková v *Roce kohouta* ani nikde jinde neprohlásila nic podobného o Romech. Naopak. Hledá, kde udělala chybu. Zjišťuje, že nemohla jednat jinak. Jenže nevěděla, že děti, které prožily první rok života v ústavu bez lásky a rodiny, budou vzdorovat výchově a nakonec se prosadí jejich vlastnosti. Problémové.³⁸

Románu o výchově adoptovaných synů, tvůrčí krizi a obecně o pár letech velké osobní tísně, se do dnešního dne prodalo přes pětapadesát tisíc výtisků.³⁹

Po šesti letech od vydání knihy *Jen tak si trochu schnít* vydává Boučková další sbírku fejetonů s názvem *Boží a jiná muka- fejetony o lásce ke kolu*. Autorka v textech tematizuje lásku k cyklistice, především v její extrémní podobě a navazuje na motivy osvědčené v předchozím souboru. Lásku k muži zachycuje ve všech jejích podobách a ironicky komentuje nejen společenské a politické dění, ale i autentické zážitky ze života na venkově.

Film *Zemský ráj to na pohled*, zpracovaný podle scénáře Terezy Boučkové, měl premiéru v roce 2009 a autorka se v něm navrácí k zásadním momentům ze svého dětství, totalitního Československa a života v rodině Kohoutových.⁴⁰

³⁸ Brdečková, T. 2008. *Slovo, čin a odpovědnost* [online]. Respekt č. 28/2008 [citováno 2. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://terezabouckova.cz/cz/rok-kohouta>>.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Brožová, V. 2008. Tereza Boučková [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 1. 1. 2014]. Dostupné z WWW: <[http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+](http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1+>)>.

2. Šíleně smutné povídky

2.1 Základní informace

V roce 2013 vyšla v nakladatelství Odeon doposud poslední kniha Terezy Boučkové nazvaná *Šíleně smutné povídky* (dále jen *ŠSP*).

Křest knihy proběhl 13. května v Jindřišské věži v Praze a společně s ním se uskutečnilo i první autorské čtení.

ŠSP napsala Boučková po delší tvůrčí odmlce a v době, kdy se situace s jejími adoptovanými syny stabilizovala: „...tak jsem chtěla po nějaké ne úplně krátké době zase něco psát, musela jsem něco začít. A já jinou profesi nemám, takže mi přišlo, že hodně plýtvám časem.“⁴¹

Autorka se v knize představuje nově jako povídkářka. Žánr povídek, signalizovaný již v názvu díla, zvolila Boučková, aby zamezila srovnávání nové knihy s dosavadní prozaickou tvorbou, a to především s velmi úspěšným *Rokem kohouta*: „Já vnímám každé psaní jako výzvu. Asi proto vydávám tak málo. Po velkém úspěchu románu *Rok kohouta* jsem měla strach napsat cokoliv. Překvapilo a zaskočilo mě, že i úspěch může člověka ochromit. Nakonec mě napadlo zkusit povídky, tedy žánr, který jsem ještě nikdy nepsala a který nemůže být s mými předchozími prózami porovnáván.“⁴²

Knihu tvoří třináct povídek, jež jsou navzájem tematicky propojené: „Všechny povídky se dotýkají toho nejcitlivějšího v nás, ale knihu jako celek dělá vynikající mimo jiné to, že je každá povídka jedinečná, originální a svérázně vypráví o nezaměnitelném osudu. V třinácti krátkých textech skoro jakoby jste přečetli třináct různých románů. Těžko uvěřitelný příběh o emocích ženy, která ztratila nejen blízké, ale i lásku k sobě a je téměř vděčná za to, že ji někdo znásilní. Krvavě kruté a o nemilosrdnosti světa svědčící vyprávění o zoufalém a nemocném mladíkovi, který postupně ztrácí přátele, rodiče i sebe samého a nakonec i

⁴¹Trávníček, J.: Rozhovor: Chtěla jsem být jako Divá Bára. *Host*, 9, 2013, s. 9.

⁴²Mečíř, A. 2013. Rozhovor: I úspěch může člověka ochromit, říká Tereza Boučková [online]. *Metro* [citováno 10. 4. 2014] Dostupné z WWW: < http://metro.cz/rozhovor-i-uspech-muze-cloveka-ochromit-rika-tereza-bouckova-pug-/metro-extra.aspx?c=A130512_220443_metro-extra_am>.

možnost existovat. Zoufale smutný a nepochopitelný příběh tří rodin, které spolu tráví volný čas, a pak zničehožnic, bez důvodu a navzdory touze to změnit se toto krásné přátelství rozplyne v prázdno, beznadějnější, než kdyby před tím nic nebylo. Pozoruhodný pohled do psychiky věčně nespokojené ženy, která se zbaví skvělého manžela, vymění jej za alkoholika, vyžene ho, přijde o děti a pak... Tak moc smutné příběhy partnerství, z nichž po letech vyprchaly veškeré důvody, proč spolu žít, a přesto jeden ani druhý nejsou schopni odejít. Zoufalé pokusy o záchranu selhávají, protože už dávno si jeden nebo druhý vytvořili vlastní vnitřní svět, který se stal důležitějším. Drásající příběh o smrti dospívajícího syna a o jeho rodičích, kteří díky přátelům a společné lásce našli způsob, jak žít dál.⁴³

Během roku 2013 vznikla i audio verze povídek, kterou načetla sama autorka, a také *ŠSP* vyšly v podobě e-knihy. O audio verzi Boučková řekla, že si díky ní tak trochu splnila sen o tom, být herečkou.⁴⁴

Není běžné, aby autor mohl ovlivňovat grafické ztvárnění přebalů svých knih tak, jako je tomu u Terezy Boučkové, která si do smlouvy s nakladatelstvím Odeon, jež její knihy vydává, postupně prosadila možnost spolupodílení se na konečném návrhu podoby obálek.⁴⁵

Kromě obou sbírek fejetonů, knih *Jen tak si trochu schnít* a *Boží a jiná muka*, na jejichž grafických úpravách se podílel ilustrátor Pavel Beneš, jsou titulní strany prozaických děl Terezy Boučkové navrhnuté podle abstraktních obrazů Ondřeje Kohouta. Předlohou pro obálku *Indiánského běhu* (1992, Grafoprint) byl jeho obraz *Jeden s a druhý bez páteře*, pro souborné vydání *Indiánského běhu*, *Křepelice* a novely *Když milujete muže* (1999, Odeon) obraz *Rozhovor nad třemi horami*, pro souborné vydání krátkých próz z roku 2007 obraz *Běžec, který zapomněl na cílovou pásku* a pro román *Rok kohouta* obraz s názvem *S nebe spadlý protiplavec*.⁴⁶

⁴³ Ošmera, R.: Srdceryvně. *Host*, 8, 2013, s. 80.

⁴⁴ Škápíková, J. 2013. Rozhovor: Tereza Boučková [online]. Týdeník rozhlas [citováno 4. 3. 2014] Dostupné z WWW: < http://www.radioservis-as.cz/archiv13/49_13/49_titul.htm>.

⁴⁵ Viz. příloha č. 2.

⁴⁶ Online galerie Ondřeje Kohouta [citováno 20. 1. 2014] Dostupné z WWW:< http://www.ondrej-kohout.at/cz-stranky/cz_galerie_set.html>.

Obálku *Šíleně smutných povídek*⁴⁷ navrhl grafik Miloslav Disman, podle obrazu *Vrtule* výtvarnice Evy Vonešové, jež je ženou Ondřeje Kohouta.⁴⁸

Ilustrace je po vzoru předešlých próz laděna do odstínů modré, avšak originál obrazu je původně bílý.

Spolupráce s rodinnými příslušníky na podobě knižních přebalů umocňuje způsob, s jakým Boučková ke své tvorbě přistupuje a zesiluje osobních charakter její tvorby.

Žádný z uvedených obrazů nebyl vytvořen záměrně jako knižní ilustrace. Dotyčná výtvarná díla v mnoha případech vznikla dlouhou dobu před vydáním titulů, na jejichž ilustraci byly použity: „Nezáleží mi na tom, jak jsou obrazy staré, důležité je, jak na mě v kontextu mého psaní působí.“⁴⁹

2.2 Titul knihy a názvy povídek

Nedílnou součástí knihy je kromě jejího obsahu nebo ilustrace titulní strany i samotný název. V případě Terezy Boučkové je název důležitým prvkem její výpovědní strategie a je od příběhu díla neoddělitelný, jelikož v mnoha případech čtenáři dešifruje, jakým způsobem text číst.

Čtenář si však význam názvů uvědomuje až zpětně, jelikož způsob jejich výstavby se zcela liší od minimalistického, k pointě směřujícímu postupu, který Boučková při psaní uplatňuje.⁵⁰

Názvy děl Terezy Boučkové nemají zcela jasnou informační hodnotu, jelikož do nich Boučková vkládá skrytá sdělení. V případě *Šíleně smutných povídek* je titul knihy zkonstruovanou hyperbolou neboli nadsázkou. Ve čtenáři tak vytváří dojem, že se bude jednat o tragické příběhy s nešťastným koncem. Klára Kubíčková se v recenzi ke knize vyjadřuje, že jsou jednotlivé povídky

⁴⁷ Viz. příloha č. 1.

⁴⁸ Online galerie Evy Vonešové [citováno 20. 1. 2014] Dostupné z WWW:<<http://www.eva-vones.at/cms/2010-dnes.html>>.

⁴⁹ Viz. příloha č. 2.

⁵⁰ Více o jazyku a stylu Terezy Boučkové na str. 19 – 25.

smutné do té míry, do jaké jsou jejich hrdinové schopni situaci unést.⁵¹ Výstižnější by však bylo tvrzení, že jsou příběhy smutné podle toho, do jaké míry se s nimi dokáže čtenář ztotožnit. Název knihy tak působí emotivněji, než jednotlivé příběhy v ní obsažené samy o sobě.

Boučková promyšleně pojmenovává i jednotlivé povídky, uplatňuje přitom různorodé přístupy: K ironii se uchyluje v názvu povídky *Krásné je žít!*⁵², k jazykové hříčce v povídce *Olok*⁵³, vyprávějící o manželském páru, z nichž jeden má zálibu v cyklistice, název *Nejsvětější trojice*⁵⁴ je metaforou pro hlavní postavy, jež tvoří tři páry, které se po dlouhá léta přátelí a název povídky *Proč by vstával?*⁵⁵ je otázkou, kterou si čtenář dokáže zodpovědět, až na konci příběhu.

Tereza Boučková své knihy pojmenovává velice krátce a vyhýbá se popisným vyjádřením. Ve své tvorbě je Boučková označována za minimalistickou, až lakonickou. I názvy jednotlivých povídek volí stručné (viz tituly *Bouřka*, *Hranice*, *Anna* nebo *Láska*). Počítá přitom s aktivním přístupem čtenářů, uplatňuje cit pro náznak a její názvy se mnohdy zásadním způsobem podílejí na pointách výpovědi.

Předešlá tvorba Terezy Boučkové se drží totožného modelu výstavby názvů. Například v názvu knihy *Indiánský běh* použila Boučková termín, označující střídání chůze a běhu a *Rok kohouta* je dokonce víceúčelovou metaforou, jež zahrnuje jak narážku na autorčino rodné příjmení, rok svého narození v čínském horoskopu a časovou osu příběhu, jenž tvoří rok 2006, v čínském horoskopu také rok kohouta.

2.3 Šíleně smutné postavy Terezy Boučkové

V dosud vydaných prózách Terezy Boučkové má převážná většina postav své reálné předlohy. Kromě členů rodiny, přátel a sousedů ze Svatého Jana pod

⁵¹ Kubíčková, K. 2013. V šíleně smutných povídkách je Boučková šíleně dobrá [online]. Oficiální stránky Terezy Boučkové [citováno 14. 4. 2014] Dostupné z WWW:<<http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

⁵² Boučková, T.: *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 28.

⁵³ Tamtéž, s. 66

⁵⁴ Tamtéž, s. 19.

⁵⁵ Tamtéž, s. 108.

Skalou, kde Tereza Boučková žije, se v knihách objevují postavy, do nichž autorka stylizuje veřejně známé osobnosti nebo velice často sebe samu. Až na novelu *Křepelice*, jež je psána er-formou, posiluje dojem autenticity textů převládající ich-forma, použitá ve velké části *Indiánského běhu*, novele *Když milujete muže*, nebo ve zcela autobiografickém románu *Rok kohouta*.

V *ŠSP* dochází ke značnému odosobnění textů: „Subjektivní zkušenost vystřídal obecné, skoro modelové situace.“⁵⁶ Boučková se navrácí k modelu vyprávění ve třetí osobě a postavami se poprvé stávají obyčejní a „neznámí“ lidé. Literární kritik Radim Ošmera s odvratem od osobních prožitků autorky souhlasí: „...tentokrát Boučková píše nikoliv o sobě, ale o nás všech.“⁵⁷ Skoro totožně se se vyjadřuje i Pavel Janoušek: „Tereza Boučková tentokrát ostentativně nepíše o sobě, nicméně zřetelně zpracovává osudy lidí, které ve svém každodenním životě potkává.“⁵⁸

Je velice těžké nalézt pojítko, které by jednotlivé postavy shrnulo do jednoho charakterového typu, jelikož konkrétnější popis těchto hrdinů se v prózách stává zcela postradatelnou složkou. Mnohdy se jejich jména dozvídáme až později, v průběhu čtení nebo postavy zůstávají pro čtenáře po celou dobu anonymní. Jejich povahové rysy zjišťujeme pouze na základě jejich jednání v těžkých životních situacích, například v povídce *Mariáš ve třech* se ze začátku hlavní mužská postava potýká se společným soužitím jeho, manželky a manželčina milence. Na konci příběhu se však situace obrací a muži se spolu spřátelí: „Albert hrál s Karlem šachy...Začali si tykat...Mohli se zbláznit blahem, když se spolu začali hrabat v Albertových LP deskách, kazetách a CD...Milovali Marii...“⁵⁹

Společným jmenovatelem všech postav se tak stává proces vyrovnávání se s následky tragické události, kterou si každá z postav prošla. Dalším jednotícím prvkem je i fakt, že všechny hlavní postavy vyrůstaly v období totality a jsou zasazeny do kontextu života na venkově.

Jestliže v předešlých knižních titulech stavěla Boučková do hlavní role ženy, v *ŠSP* je významný také mužský pohled.

⁵⁶ Kópáč, R.: Skvěle psaný šílený smutek. [online] Týdeník rozhlas [citováno 12. 4. 2014] Dostupné z WWW:< <http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

⁵⁷ Ošmera, R.: Srdceryvně. *Host*, 8, 2013, s. 80.

⁵⁸ Janoušek, P.: 969 slov o próze Terezy Boučkové. *Tvar*, 15, 2013, s. 2.

⁵⁹ Boučková, T.: *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 98.

V případě povídky *Přes most* je dokonce příběh vyprávěn manželským párem, mužem a ženou, kterým zemřel syn: „Rozhodli se, oba, muž i žena, Pavel a Pavla, že musí žít tak, jako žili předtím. Zuby nehty se snažili držet svých každodenních činností, všeho, co tvořilo jejich rituály, jejich manželství, rodinu, domov.“⁶⁰

Obecně se dá říci, že se hlavními postavami povídek Terezy Boučkové stávají osamocení lidé, neschopní vymanit se z nefunkčních vztahů či navázat vztahy nové, lidé, srovnávající se s životními ztrátami a lidé úplně obyčejní s všedními problémy.

2.4 Jazyk a styl *Šíleně smutných povídek*

Sjednocujícím prvkem všech povídek je kromě jejich společných motivů také samotná výstavba textů a použité jazykové a stylistické prostředky. Autorský styl Terezy Boučkové se v minulosti vyznačoval výraznou strohostí, rychlým spádem děje, citem pro náznak a vyjádřením pointy pomocí malého množství vět. Tento model textové výstavby Boučková rozvíjí i v *ŠSP*. Podle Radima Ošmery neprošla Boučková od vydání své prvotiny žádným literárním vývojem a nadále se drží minimalistického způsobu výstavby textů, typického pro všechny předešlé prozaické tituly.⁶¹

Stylovou dominantou každého z příběhu *ŠSP* je stírání hranice mezi vypravěčem a postavami. K tomu Boučková využívá nepřímé neznačené řeči:

- „Drž! Hubu! Drž si ji sám! Skočila k němu. Znovu ukořistila jeho mobil. Tentokrát s jasným záměrem zjistit, proč mu na něm tak záleží?! Dej sem ten mobil! Zařval! Vrhla se na ni. Chytil ji.“ (str. 55)
- „Nejdřív neodpověděla. Pak řekla. Tak tady zůstaň. Jasně. Mně se tady totiž líbí. No dyť jo. Čau. Čau.“ (str. 72)
- „Jsou to ty, co máš ráda. Řekl. Bez pecek. Dodal. Děkuju. Řekla Marie, jeho žena. Zejtra, po ranní vizitě, mě nejspíš pustí. Jo? Jo.“ (str. 89)

⁶⁰ Boučková, T.: *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 121.

⁶¹ Ošmera, R.: *Srdceryvně. Host*, 8, 2013, s. 80.

- „Stěhuju se. Řekla. K němu. Dodala. Aha. Řekl, jakoby teprve teď pochopil, o co jde.“ (str. 90)

Velké zastoupení mají v povídkách věty jednoduché⁶², jednočlenné a velice krátká souvětí. Díky nim se text stává dynamičtější a plynulejší:

- „Tiše. Ležela tiše a nemohla popadnout dech. Bolel ji klín. Všechno jí bolelo. Chlap oddychoval. A pak začal zvonit mobil. Její. Strašně se lekla. On taky. Utekl. Než našmátrala kabelku a přístroj z ní vylovila, byl pryč.“ (str. 6)
- „Jak to, že byla Marta tak slepá? Takto. Byla slepá. Milovala ho.“ (str. 7)
- „Rozvedla se s ním. Toužil po ní ještě víc. Stali se z nich milenci. Čekali spolu druhé dítě.“ (str. 42)
- „Potkali se. Mluvili spolu. Mluvili. Podali si ruce. Všechno je jinak....Uběhly roky a nic. Nic. Nic! Proč ji má pořád rád?“ (str. 116)

Podobným způsobem Boučková zakončuje jednotlivé povídky a závěrečné věty nahrazuje pouze jedním slovem či slovním spojením: „...většina autorčiných povídek končí jednou či dvěma závěrečnými větami, jež jsou sice zpravidla formulovány v oznamovacím modu, ale svou mnoho a nejednoznačností nastolují otázku, jež má znejistělého adresáta provokovat ke spolupráci, k dějovému a významovému domýšlení záměrně nedořečeného.⁶³ Paradoxně se tyto větné konstrukce stávají místem, ve kterém se nejvíce kumuluje pointa příběhu, např.: *Nejsvětější trojice*: „Vymazali je.“ (str. 27), *Krásné je žít*: „Šmytec.“ (str. 38), *Ve jménu historické pravdy*: „Není?“ (str. 65), *Anna*: „Je to Anna.“ (str. 87).

⁶² Kopáč, R.: Skvěle psaný šílený smutek. [online] Týdeník rozhlas [citováno 12. 4. 2014] Dostupné z WWW:< <http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

⁶³ Janouše, P.: 969 slov o próze Terezy Boučkové. *Tvar*, 15, 2013, s. 2.

Naopak má Boučková talent i pro výstižné a do děje vtahující úvodní pasáže⁶⁴, např.:

- Pes po ní neštěkne. Proč taky? (str. 5)
- „Ing. Mrázek měl chuť vraždit.“ (str. 28),
- „Byt mají rozdělený na polovinu.“ (str. 40)
- „Myslel, že si spletl pokoj.“ (str. 88),
- „Nevstane. Zůstane ležet. Vykašle se na všechno.“ (str. 108).

Tereza Boučková se snaží o co největší přizpůsobení psaného textu mluvenému projevu. Tato tendence se v textu vyznačuje především v použité slovní zásobě. Boučková sahá po slangových, hovorových, nespisovných, ale i pejorativních a vulgárních výrazech, např.: čumajzna, chovno, pruda, skajpovala, vyluxovala, krám, přivandrovat, učňák, čudlík, sprdunk, fizl, hovno, shit, atd.

Promluvy postav také přizpůsobuje jejich vzdělání a věku a dokáže pomocí takto přizpůsobené promluvy vyjádřit i emoční rozpoložení postavy v různých situacích. Nově se v textech objevuje i značná jazyková aktualizace; hojně Boučková užívá z angličtiny přejaté citoslovce „wow“, vyskytující se například v povídce *Olok*, ale i odbornou terminologii, např.: grafomanie, latinské názvy – *Taurotragus oryx* nebo názvy nových počítačových technologií – Dailymile (66) a programů – AutoCad (30).

Po způsobu předešlých próz, např. *Indiánského běhu*, Boučková zahajuje povídky větou s nevyjádřeným podnětem nebo s podmětem vyjádřeným zájmenem. I během čtení lze v textu nalézt pasáže, ve kterých se dlouhou dobu neobjevuje konkrétní pojmenování vyprávějící postavy či postav, o kterých se v textu hovoří.

V recenzi k *Indiánskému běhu* Josef Vohryzek podotýká, že se svým častým opakováním tato tendence stává „neúčinnou“⁶⁵, nicméně v *ŠSP* se podmět

⁶⁴ Kopáč, R.: Skvěle psaný šílený smutek. [online] Týdeník rozhlas [citováno 12. 4. 2014] Dostupné z WWW:< <http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

⁶⁵ Vohryzek, J. Trýzeň absolutního nároku. *Literární noviny*, 23, 199, s. 4.

vyjádřený zájmem stává hlavním nositelem snahy Terezy Boučkové postavy nekonkretizovat a přetvořit je spíše v jakési obecné typy:

- „Nemohla ho najít, našla ho. Nerozuměli si, sbližovali se, rozcházeli, zase se sbližovali, měli dítě, strašně brzo spolu měli dítě a na všechno byli sami. Emigranti bez rodiny, zázemí, podpory. Byli bez peněz, protloukali se ze dne na den, neměli žádné jistoty. Stěhovali se z místa na místo, člověk se až divil, v jakých podmínkách se dalo ve Švýcarsku bydlet. (str. 41)
- Poprvé ho viděla skrz ruličku, kterou si smotala z tištěného programu. Byla na koncertě v Rudolfinu, kam chodila jako do večerní družiny, když měla máma v nemocnici noční službu a táta seděl na pódiu a hrál. (str. 56)

Autorka v průběhu textu používá velké množství vykřičníků. Umocňuje tak významovou rovinu textu a vyzdvihuje důležitost sdělení:

- „Jsi méněcenná! S ničím nepočítej! Nikomu nevěř! Muž s tebou bude jen z lítosti! Nebo vypočítavosti! Láska je jen pro zdravé! Jediný, kdo tě miluje upřímně a ryze, a bude tě tak vždycky milovat, je bůh! Miluj boha! Věř mu!“ (str. 102)
- „Vy jděte do prdele! Všichni! I s tím zasraným Karlem! Křičel. A hlavně sem už nejezděte! Já žádný chůvy nepotřebuju! Křičel, aby nebrečel!“ (str. 93)
- „Policajti! Policajti! Policajti! Hasiči! V kůlně na dříví hořelo....Kdyby vzplanul pořádný oheň!? Musel ji vyhodit. Úředně odhlásit. Vydědit. Proč ji nemůže vyhodit ze svého srdce? Odhlásit ze svých myšlenek. Vyloučit ze svého života!“ (str. 115)

Rozsáhlým užitím výpustek pak ještě více zapojuje čtenáře do interpretačního procesu, např.:

- „Přišel domů – sice bez hodinek, které prostě ne a nemohl najít, ale s dobrou náladou a tam...“ (str. 13)

- „Za sedmadvacet společných let se už naučil neříkat všechno nahlas, protože...“ (str. 31)
- „Znehybnil ji. Zalehnutím...“ (str. 55)
- „Jana si myslela, ne, byla přesvědčená, že když má muž o hodně mladší ženu...“ (str. 65)
- „Helenka..., povzdechl si Sándor mámě, když se jí svěřoval.“ (str. 62)
- „I když byl drsný, sžiravě upřímný a hlavně šíleně ironická, když říkal to své odsuzující a nevraživé...“ (str. 96)
- „...a proto slečně Honzákové přenecháváme v klidu a pokoji duše závěrečné obřady naší dnešní bohoslužby.“ (str. 99)

Ozvláštnujícím jazykovým prostředkem, procházející celou literární tvorbou Terezy Boučkové je ironie neboli zastírání skutečného smyslu sdělení. V *ŠSP* má však poněkud odlišnou funkci, nežli v předešlých dílech, tedy kritizovat či moralizovat. Ironie v povídkách udržuje tragičnost v určitých mezích a činí ji pozitivním a přínosným způsobem „omšelou“⁶⁶, např.:

- „Jenom klíče od branky a domu ho na stehně, v kapse kalhot, strašně tlačily, dokonce tak, že ho to chvílemi šíleně bolelo, což je blbost. Klíče přece dneska ztratil.“ (str. 12)
- „Přece teď nevstane a neodtáhne k sobě za čáru jako spráskaný pes? Zůstal, jak byl. Stejně měl pocit, že je mrtvý už devětadvacet let.“ (str. 52)
- „Do bytu vpadla sousedka, aniž by ji někdo pozval. Doktorka, původně internistka. Roky bydlela na stejném patře a roky ji potkávali opilou. Z nemocnice, kde začala úspěšně kombinovat léky s alkoholem a internu se záchytkou, ji odsunuli na obvod. Bylo s podivem, že ještě nikoho nezabila. Ani sebe, když jezdila z práce domů autem.“ (str. 53)
- „Jak to, že mluvil, když byl mrtvý? Přece kdyby žil, dal by tomu hajzlovi mezi dveřmi pěstí, až by vzal druhou o futro.“ (str. 91)
- „Alberta v nemocnici vedli jako ženatého, protože ženatý byl. Dokonce v ležstrech se souhlasem k operačnímu výkonu uvedl pro případ nutnosti

⁶⁶ Kubíčková, K. 2013. V Šíleně smutných povídkách je Boučková šíleně dobrá. [online] MF Dnes [citováno 14. 4. 2014] Dostupné z WWW: <terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>.

telefonní číslo své ženy. Kdyby zhebnul, ať je první, kdo se může radovat.“ (str. 94)

- „Zuřil a brečel zároveň. Chtěl ji zabít. Nebo aspoň zbít. Taková bezmoc! Chtěl ji zbít a přitom ji ukládat do postele.“ (str. 106)
- Šli k táboráku, v sobotu hráli volejbal, dny ubíhaly, měsíce ubíhaly. Vesnice už dávno žila svým normálním životem, který někdy vypadal tak mrtvě.“ (str. 122)

Nejvíce však ironie vyplývá z celého kontextu příběhu a zesiluje se s přibližující se závěrečnou pointou.

Na mnoha místech v textu Boučková opět prokazuje svou jazykovou vynalézavost. Hraje si s podobností slov a s jejich významy a na některých místech dokonce používá zcela nové výrazy, např.:

- „Achoj, Chlupáčku. A on neví, jestli je pro ni Hlupáček, nebo Chlupáček, protože Marta všude kde je há, vyslovuje chá, pořád a pořád blbě.“ (str. 5)

Většího ztotožnění se čtenáře s dějem a jeho zapojení během četby, Boučková dosahuje promluvami, směřujícími ke čtenáři, např.:

- „Hledej auto v milionový Praze!“ (str. 13)
- „Jestli si někdo myslí, že jako do vody spadli, tak to si myslí špatně.“ (str. 55)
- „Kdo ví? Někdy člověk pije, protože se necítí šťastný. A někdy, protože mu to chutná, možná. Kdo ví?“ (str. 45)

Literární kritici se o autorském stylu Terezy Boučkové od počátku vyjadřují jako o stylu strohém, až lakonickém. Boučkovou označují za autorku, schopnou postihnout málo slovy podstatu sdělení a její texty charakterizují jako rytmické a čitelné.⁶⁷ „Pavel Klusák se v dodatku k soubornému vydání Boučkových krátkých próz z roku 1999 vyjadřuje takto: „ Střídmost a stručnost v psaní Terezy Boučkové odkazuje spíše k zredukovanému množství než k málu,

⁶⁷ Vohryzek, J.: Trýzeň absolutního nároku. *Literární noviny*, 23, 1992, s. 4.

vyvrženému z nicoty. Jen v počátcích tvorby jde u Boučkové úspornost ruku v ruce s osobním odstupem, obojí ale u ní míří k nezaujatému, až zpravodajskému sledování povrchu věcí a dějů.⁶⁸

V *ŠSP* se po jazykové a stylistické stránce neprojeví výraznější odchylky od klasického způsobu výstavby textů, charakteristického pro předešlé prozaické tituly Terezy Boučkové. Tentokrát jsou však texty ještě více dynamické, a to právě díky zvolenému žánru povídky, který se „maximálně koncentruje na podstatu sdělení, bez literárních efektů.“⁶⁹

2.5 Hlavní témata a motivy

Hlavním tématem celého povídkového souboru jsou rozmanité podoby mezilidských vztahů v druhé polovině lidského života.⁷⁰

Autorka se zaměřuje především na komplikovanost partnerských a rodinných vztahů a na možné negativní i pozitivní následky, jež tyto vztahy přináší, např. osamocení, semknutí partnerů po smrti vlastního dítěte nebo odcizení vlivem prozrazené nevěry.

Boučková klade důraz na realistické znázornění probíhajících proměn v myšlení hlavních postav, které se následně odráží v jejich postoji k nadcházejícím událostem, které zprvu zdánlivě negativně ovlivňují život těchto postav.

Jak již bylo zmíněno, Boučková se v povídkách znatelně odvrací od líčení vlastních prožitků. I napříč tomu však motivy jednotlivých povídek plynule navazují na motivy přítomné v zásadních dílech její dosavadní prozaické tvorby. Boučková se také nadále nechává inspirovat některými podněty ze svého života.

⁶⁸ Boučková, T.: *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. Nakladatelství Knižní klub, Praha 1999.

⁶⁹ Ošmera, R.: *Srdceryvně. Host*, 8, 2013, s. 80.

⁷⁰ Kubíčková, K. 2013. *V šíleně smutných povídkách je Boučková šíleně dobrá*. [online] MF Dnes [citováno 20. 4. 2014] Dostupné z WWW:<<http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

Mezi nejvýraznější a opakující se motivy *ŠSP* patří model rodiny a jeho různé formy, motiv totalitního režimu, ztráty a motiv venkova. Všechny zmíněné motivy však spolu úzce souvisí a navzájem se doplňují.

2.5.1 Mezilidské vztahy, rodina

Motiv, jenž se ve velké míře objevoval již v předešlé, nejen literární, tvorbě Terezy Boučkové je motiv rodiny. V případě poetiky Terezy Boučkové můžeme pod označení motiv rodiny zahrnout obecně mezilidské vztahy, ale primárně i model rodiny, který se od plně fungujícího rodinného soužití odlišuje svou disfunkčností.

Skutečnost, že se Boučková ve své tvorbě věnuje převážně popisu partnerských vztahů, potvrzuje již její prvotina *Indiánský běh*. Autorka prostřednictvím této knihy znázorňuje v čase se proměňující manželství svých rodičů, ale i život své vlastní rodiny: „Snad jsem pro něj ani nebyla trojrozměrná. Přičetl k počtu dvou ještě třetí a do položky alimentů mě zaknihoval jako cifru. Odešel, když mi byly tři. První rok života mě obklopovala láskyplná péče babičky, která si mě k sobě vzala, protože Alfa chtěla zemřít, a když si někdo něco takového přeje, nechce se starat o malé miminko.“⁷¹

V knize se střídá hned několik modelů rodiny, a to rodina úplná a fungující, rodina neúplná, tvořená dětmi a pouze jedním rodičem a rodina, která by mohla být šťastná, kdyby se hlavní postava nepotýkala s neplodností a s následnými problémy, týkajícími se adopce dětí, poznamenaných prvním rokem života stráveným v kojeneckém ústavu.

Podobný motiv rozvíjí Boučková i v *ŠSP*, konkrétně v povídce *Proč by vstával?*. Tato povídka také navazuje na epizody ztvárněné i v autobiografickém románu *Rok kohouta* nebo ve scénáři k filmu *Smradi*: „Nahlásil je. Rozjel to ve velkém. Policajti. Škola. S jejich otcem se málem porvali. Měl si ty své haranty, co ani nebyli všichni jeho, vychovat! Jejich matka, co ani nebyla matka všech, to pak rozmázla ve filmu...A ti kluci stejně mířili do kriminálu. Uběhlo pár let a

⁷¹ Boučková, T.: *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže*. Odeon, Praha 2007, s. 13.

jeden byl v past'áku. Druhý tam měl nakročeno. Policajti u nich byly pečený vařený.⁷²

Model rodiny, jenž navazuje na novelu *Křepelice a Když milujete muže*, je v ŠSP rozvíjen zejména v povídkách *Láska a Bouřka*. Boučková prostřednictvím hlavní ženské postavy popisuje její psychický stav, způsobený odchodem muže od rodiny, kvůli mladší ženě, se kterou má následně další dítě: „Petr se přece jen vrátil do Čech. Usadil se v Hradci. Začal žít s mladou ženou...Čekám s Magdou dítě. Na vteřinu se v ní všechno sevřelo hluboko zasutou bolestí. Strašně se těším. Bude to holčička.“⁷³ nebo jinde: „Její muž si před lety založil novou rodinu se ženou jen o něco starší než jejich dcera.“⁷⁴

Případ vytrácející se lásky z dlouhodobého vztahu popisuje Boučková na mnoha dalších místech. Proměnným bodem se však v povídkách stávají události, které odcizení partnerů způsobují. Může to být právě čas, jehož plynutím vztah zevšední: „Líbánky mají. Řekla manželka, když je spatřila. S něhou a lítostí si vzpomněla na dobu, kdy se i oni dva při každém přiblížení políbili. Anebo pohládili. Anebo aspoň dotkli.“⁷⁵ Stejně se v povídce vyjadřuje i druhý z manželského páru: „Ano, pravda je taková, že se mu manželka odcizila. Nalil si panáka. Kdysi pro něho měla pochopení, něhu, lásku. V posteli bývala pěkně divoká. Ale to už je dávno. Po tolika letech společného života je divoká jen slovně. Za to fest!“⁷⁶

Stejný model se opakuje i v povídce *Hranice*, vyprávějící o soužití odloučených manželů v jednom bytě, který si rozdělili na polovinu a postupně se proměnili z páru ve spolubydlící. V další povídce *Olok* je vztah destabilizován přehnanou vášní k cyklistice jedné z postav: „Před tím to byla docela normální hezká žena, dobrá matka a přiměřeně vášnivá manželka. Ale na to už si skoro nepamatoval. Popadlo ji to po čtyřicítce. A drželo fest. Už přes deset let. Měnila se, pomalu ale jistě, na klubko provazů. Samý sval, samá šlachy...Pár let mu trvalo, než pochopil, že se buď se Zuzanou rozvedou, anebo s ní bude jezdit na kole taky. Zkusil jezdit. Bylo spolu dlouho. Vychovali děti, postavili dům, prožili

⁷² Boučková, T.: Šíleně smutné povídky. Odeon, Praha 2013, s. 110-111.

⁷³ Tamtéž, 43-46.

⁷⁴ Tamtéž, s. 6.

⁷⁵ Tamtéž, s. 33.

⁷⁶ Tamtéž.

spolu pěkných chvil. Nerozhodily je ani jobovky, které je v životě, jako každého, potkaly. Přece je nerozvede pitomé kolo?⁷⁷

Síla motivu rodiny se v jednotlivých povídkách liší. V první povídce *Láska* ustupuje do pozadí a motiv rodiny je zastoupen sarkastickým líčením znásilnění, které hlavní postava Marta nevnímá po dlouhodobé samotě negativně, ale bere jej pro sebe jako naději: „Vyprala oblečení a hned je zase oblékla. Mokrý látka se jí příjemně dotýkala a chladila stále ještě rozpálené tělo. Učesala se. A dokonce se i nalíčila šminkami, které si tu nechává její mladší kolegyně. Kdy se naposledy namalovala? Kdy si koupila něco na sebe? Chodí pořád v tom samém, jako jeptiška v hábitu. Sfinga. Figurína z výlohy, kterou před deseti lety zrušili. Zadívala se na sebe do zrcadla. Se rtěnkou a stíny na očích jí to slušelo. Jiný člověk. Žena!“⁷⁸

Zcela opačný charakter má tento motiv v poslední povídce souboru s názvem *Přes most*, je zde zásadní. Příběh zobrazuje zprvu funkční model rodiny: „Seděli a povídali si až do noci a pořád se smáli...Přišli domů po půlnoci. Smáli se, ještě když usínali. Smáli se, smáli. Bylo jim dobře na světě.“⁷⁹, který je vzápětí narušen tragickým úmrtím syna ústředního manželského páru a následně posílen semknutím obou manželů: „Museli minout to místo. Kamarádi chtěli změnit dávno dohodnutou trasu, ale oni řekli, že ne. Že musí dokázat jet okolo, protože tohle místo budou muset míjet celý život...Minuli ho spolu, bok po boku, minuli ho, Pavel jel vedle Pavly, byl u ní, byli spolu...“⁸⁰ Příběh končí narozením jejich dalšího syna a znovuvytvořením stabilní rodiny, jež se stává místem, ve kterém člověk po boku druhého dokáže lépe překonat tíživé životní události.

Povídky se různí nejen v síle motivu, ale také v odlišném postoji postav k tradičnímu funkčnímu modelu rodiny. Některé postavy se touží z rodinného soužití vymanit, další naopak touží po navázání dlouhodobého pevného vztahu: „Začal o ni usilovat jako nikdy předtím. Rozvedla se s ním. Toužil po ní ještě víc. Stali se z nich milenci. Čekali spolu druhé dítě.“⁸¹

⁷⁷ Tamtéž, s. 66-68.

⁷⁸ Tamtéž, s. 9.

⁷⁹ Tamtéž, s. 118.

⁸⁰ Tamtéž, s. 122.

⁸¹ Tamtéž, s. 44.

V povídkách se lze setkat ještě s jedním přístupem, a to se setrváváním v nefungujícím vztahu, kvůli strachu ze změny či obecně neschopnosti vztah opustit: „Ano. Byl pohodlný. Nechtělo se mu nic měnit. Jít do nejistoty, do rizika. Kdyby se rozvedl, musel by vyměnit byt – tenhle by sám nezaplatil. Musel by se naučit zacházet s pračkou. S žehličkou. S účty. Vždyť ani nevěděl, jak se platí nájem... Copak by bez ní přežil?“⁸²

S motivem rodiny v *ŠSP* úzce souvisí motiv mateřství, který je v povídkách zobrazován jako princip životního naplnění ženy: „Chtěla mít druhé dítě hrozně moc. Teprve teď na ně byla opravdu připravená, zralá. Cítila ho ve svém těle, milovala. Těšila se. Nalila se jí prsa. Tělo jako by se jí nějak vypnulo, vybudilo; zaplavila ji ohromná energie, radost. Těšila se.“⁸³, který je doprovázen pocitem prázdnoty po jejich odchodu v dospělosti, či po jejich smrti v brzkém věku nebo kvůli samovolnému potratu: „A nemá ho. Nemá. Nemá! Byla by to holčička? Nebo zase kluk? Jaký člověk by z něho vyrostl? Jak by vypadal? Jakou by měl povahu? Jaký talent? Čím by byl, čím by žil, kdyby...“⁸⁴ nebo jinde: „Myšlenky na syna jim bubnovaly hlavou, myšlenky na to, co bylo a už nikdy nebude, nechtěli přijmout to nikdy, napadlo je, že je to omyl, který se vysvětlí, a pak, pak zase upadli do hlubokého zoufalství, chvíli seděli v kuchyni u stolu, chvíli chodili po domě, tak prázdném, pustém...“⁸⁵

Vztahy, které Boučková zpracovává, nejsou vždy pouze rodinného typu. Povídka *Nejsvětější trojice* zobrazuje vtaž tří manželských párů, jež se dlouhá léta přátelí, avšak toto přátelství po letech bezdůvodně a bez vysvětlení končí: „...A pak Martin zakázal jejich synovi, aby k nim chodil. Jim napsal mejl, ať je vynechají. Ať se jim neozývají. Ať do svých problémů nikoho z jeho rodiny nezatahují. Ať je ze svého života navždycky vymažou!... Nerozuměli. Trápili se. Zdály se jim bolestné sny. Uběhl měsíc. Uběhly dva. Přestali se scházet, všichni. Martin měl narozeniny, které vždycky slavili u něho doma; byly první po zimě a o to veselejší, ale bylo ticho, tak neslavili nic.... Sebrali odvalu a u Martina s Lenkou se zastavili. Zvonili. Viděli, že jsou doma. Viděli, že je z okna vidí.

⁸² Tamtéž, s. 51-52.

⁸³ Tamtéž, s. 42.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Tamtéž, 120.

Dívali se na sebe. Zamávali na ně. Bez odezvy. Zamávali znovu. A ještě jednou. Z domu na ně hleděly dvě kamenné tváře. Nehnuly brvou. Pak se Martin s Lenkou odvrátili. Zmizeli.⁸⁶

Literární kritik Radim Ošmera výše uvedené citace z knihy shrnuje, když o motivu rodiny v povídkách říká: „Tereza Boučková dokázala přitažlivým způsobem zachytit ticho, obyčejnost a všednost lidského života. Z této niterné cesty nám podává pozoruhodné svědectví: ve všech příbězích se hovoří o jedné důležité lidské potřebě: být s druhými lidmi, být s nimi blízko a z této blízkosti čerpat lidské naplnění.⁸⁷

2.5.2 Vzpomínky na totalitu

Totalitní režim druhé poloviny dvacátého století výrazně poznamenal nejen osobní život, ale i tvorbu Terezy Boučkové. Do kontextu období šedesátých až konce osmdesátých let, zasazovala Boučková své prózy od počátku své literární činnosti.

Ačkoliv se *ŠSP* odehrávají, až na výjimky, v současnosti, všechny postavy spojuje jejich dospívání v období normalizace: „Mnoho jejich hrdinů, vlastně spíše hrdinek, vyrůstá z totality nebo z podmínek, které totalita zásadně ovlivnila, mnoho jich emigrovalo nebo se trápilo touhou po svobodě.⁸⁸

Povídka, jež se neomezuje na pouhé ohlédnutí do vzpomínek postav a jejíž děj je přímo zasazen do období normalizace, nese název *Ve jménu historické pravdy*. Povídka vypráví příběh o velice mladé dívce Janě, která je zamilovaná do postaršího rozvedeného muže, flétnisty jménem Sándor.

Prostřednictvím tohoto příběhu Boučková připomíná některé historické momenty totalitního režimu socialistického Československa, týkající se jak politické tak i literární oblasti: „Četli spolu Sándora. Máraie! Vozili jeho knihy tajně ze Států, když nesměl jako emigrant v Maďarsku vycházet, když tam

⁸⁶ Tamtéž, s. 26-27.

⁸⁷ Ošmera, R.: *Srdceryvně*. Host, č. 8, 2013, s. 80.

⁸⁸ Kubíčková, K. 2013. *V šíleně smutných povídkách je Boučková šíleně dobrá*. [online] MF Dnes [citováno 20. 4. 2014] Dostupné z WWW:<<http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

vycházet nechtěl, nedovolil to. Dokud budou u moci...! A pak vyšel Márai česky, v Praze. Úplně legálně. Svobodně. Byli tak šťastní.⁸⁹ nebo jinde: „Nikdy nic nepodepsal. Ani když se v Československu hromadně odsuzovali zrádci k smrti, ani za normalizace. Všechna prohlášení, petice za mír v Ugandě nebo kde vlastně, protože jemu bylo jasné, že když chtějí někde mír komunisti, poteče tam krev.“⁹⁰

Dále se autorka v povídce zmiňuje například o organizaci Pionýr či cituje dobová hesla: „Buď připraven! Vždy připraven! Nebo tak nějak. Už si tu tajnou slávu nepamatuje.“⁹¹

Další odkazy lze najít například v povídce *Bouřka*: „Někde dokonce vymysleli zlepšovák a do československého hraničního území dali ceduli, že je tam Rakousko nebo Německo, a krásně a v pohodičce ty chudáky, co si mysleli, že už jsou volní, pochytali. Zavřeli.“⁹² nebo jinde: „Sám se po okupaci vyřadil z profesního života, jakkoliv byl skvělý výtvarný teoretik. Než by psal pro socialistické oslavné bludy, dělal raději podřadné práce. Nenechal se zviklat, zlákat falešnými představami, které spoustu jiných nahnaly do strany, protože kdyby tam nebyli oni, byl by tam někdo horší...“⁹³

Boučková říká, že je s obdobím, v němž vyrůstala již srovnaná a křivdy, které jí normalizace způsobila v rámci vzdělávání a herecké kariéry, již nevnímá tak ostře jako dříve. Přesto se v povídkách nevyhne nostalgické narážce a kritice toho, čím jí režim zasáhl: „Většinu života prožil v socialismu, kde byla každá tvůrčí snaha ztrestána hned v zárodku. Naučil se být nenápadný, nic moc nevymýšlet, jen tak si v zaměstnání, kde všechno patřilo všem, a proto neměl nikdo k ničemu žádný vztah, svoji práci šolichat. Vypadalo to, že v tomhle záběhu na čtvrt plynu prožije celý život. Ale dočkal se změny. Do jejich životů se vrátilo soukromé vlastnictví a každý mohl ukázat, co umí.“⁹⁴

Podle Pavla Janouška popisuje Boučková totalitní režim lehce, s osobním odstupem a až s jakýmsi přesvědčením o dobovém „zosobnění řádu a jistoty“. Dodává však, že právě takovéto zdání je způsobeno ztvárněním motivu totality,

⁸⁹ Boučková, T.: Šíleně smutné povídky. Odeon, Praha 2013, s. 65.

⁹⁰ Tamtéž, 59.

⁹¹ Tamtéž, s. 57.

⁹² Tamtéž, s. 41.

⁹³ Tamtéž, s. 8

⁹⁴ Tamtéž, s. 33.

jenž Boučková klade do kontrastu se zobrazovanými mezilidskými vztahy, nemocemi a úmrtím blízkých osob.⁹⁵

Tereza Boučková se o potřebě navrácení se k motivu totality vyjadřuje v rozhovoru pro časopis Metro: „Řekla jsem si, že zrovna tohle je asi dobré trochu doříct. Aby se to za sto let nemuselo vysvětlovat. Snad jsem to provedla jen lehce...“⁹⁶

Boučková, prostřednictvím motivu totalitního režimu, v povídkách vyjadřuje svůj názor, že soudržnost, jež lidi v období totality spojovala, se s postupem času vytratila.⁹⁷

Motiv totality vnímá jako ústřední i Klára Kubíčková v recenzi pro MF Dnes: „Podobně jako v jiných jejích knihách, je i tady paralelní totalita v podobě neschopnosti opustit nefunkční vztahy nebo opakovaně navázat ty funkční. Stejně jako národu trvalo desítky let, než se rozloučil s bolševiky, trvá i jednotlivým lidem z povídek třeba i půlku života, než přestanou sami sebe obelhávat a seberou odvahu vykročit jinam.“⁹⁸

2.5.3 Venkov

Po většinu svého života žije Tereza Boučková v odlehlé chatové oblasti blízko Prahy, kam se se svým mužem a dětmi přistěhovala v roce 1985: „Tehdy jsme v Praze neměli kde být. Mohli jsme zůstat v jednom bytě s mámou, babičkou, dědou, s bráchou, jeho ženou a dítětem, jenže já chtěla bydlet se svým druhým mužem sama. Byl to vlastně určitý druh emigrace. Když jsem nesměla hrát divadlo, řekla jsem si, že budu radši žít v lese a budu chovat slepice... Potřebovala jsem změnit svůj život, přestat se trápit tím, že žiju v blízkosti toho, co mi bylo zapovězeno.“⁹⁹

⁹⁵ Janoušek, P.: 969 slov o próze Terezy Boučkové. Tvar, č. 15, 2013, s. 2.

⁹⁶ Boučková, T. 2013. Rozhovor: *I úspěch může člověka ochromit, říká Tereza Boučková*. [online] Metro [cit. 18. 4. 2014] Dostupné z WWW:< http://metro.cz/rozhovor-i-uspech-muze-cloveka-ochromit-rika-tereza-bouckova-pug-/metro-extra.aspx?c=A130512_220443_metro-extra_am>.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Kubíčková, K. 2013. *V šíleně smutných povídkách je Boučková šíleně dobrá*. [online] MF Dnes [citováno 20. 4. 2014] Dostupné z WWW:<<http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.

⁹⁹ Škápíková, J. 2013. Rozhovor: Tereza Boučková [online]. Týdeník rozhlas [citováno 20. 4. 2014] Dostupné z WWW: < http://www.radioservis-as.cz/archiv13/49_13/49_titul.htm>.

Dalším důvodem byl i autorčin únik před předsudky, které na Terezu Boučkovou a jejího manžela spadaly, kvůli adopci dětí romského původu.

Jak Boučková reflektuje v *ŠSP*, bohužel zjistila, že venkov není jen zprvu se nabízející idyla a úkryt před lidskou hloupostí, nýbrž i místo, které může v člověku zesílit pocit samoty.

Z toho důvodu je venkov v knize definován jak opozicí k velkoměstu, tak i k sobě samému, jako k stereotypně idylickému vykreslení venkova. V povídce *Krásné je žít!* se hlavní postava, ing. Mrázek, těší na víkendový pobyt na své chalupě, který mu však, ním vytuoužený, klid nepřinese: „...Protože jim pod okny zatáčela tramvaj – čím modernější typ, tím skřípěla a rachotila víc. Protože vedle v parku štěkali psi – a štěkali neustále. Protože se tam v teplých dnech na lavičkách zabydleli feťáci s bezdomovci a křik a bubnování neměly konce ani v noci... Panebože, jak se nemohl dočkat, až na konci týdne vypadne z Prahy plné randálů, před kterým nebylo úniku, na chatu, ležící v chráněné krajinné oblasti, v rekreační zóně, na kraji lesa, ve velké, vzrostlé zahradě. Jak se těšil, až tam vkročí, samozřejmě s manželkou, jako do ráje. Do ráje ticha! (...) Bum! Bum! Bum! Zněly do ticha rány a do Ing. Mrázka jako když střelí. Vyskočil z lehátka a s rukama na uších běžel do rozpálené chaty (...) Venku už míchačka vesele vrčela. K ní se přidal ještě veselejší zvuk flexy, neboli úhlové brusky, nazývané rozbruska. Náhradní Koťátko rozřezával v mezičase venkovní dlaždice na velikost, kterou potřeboval k zakončení nebožtíkem kdysi dávno započaté dlažby před chatou... Vyzrazil pryč. Běžel za tichem. Ale ticho, ticho, ticho nedoběhl.“¹⁰⁰

Místo, v němž se příběhy odehrávají, není v povídkách konkrétně určeno. To, že se ve většině případů jedná o vesnici poblíž Prahy, zjišťuje čtenář pouze z občasných narážek: „Celý nedočkavý pozoruje, jak jde ve svých obvyklých šatech a obvyklých botách, s obvyklou kabelkou a tím samým účesem pořád stejně nezáživným krokem na autobus směr hlavní město.“¹⁰¹ nebo jinde: „Vrátil se k rodičům. Bydleli na vesnici, v rodinném domku, v pořád stejném domku za pořád stejnou Prahou, kus od nádraží, za zatáčkou, která tam byla odjakživa, na kraji lesa.“¹⁰²

¹⁰⁰ Boučková, T.: *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 28-35.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 5.

¹⁰² Tamtéž, s. 15.

Příběhy se tedy odehrávají buďto na venkově, v horách, chatové oblasti anebo naopak ve velkoměstě, konkrétně v Praze: „Pražské nákupní galerie jsou otevřené pořád. Všechno jsou dnes galerie, i ten krám, kde Marta prodává tašky s nápisem I love Prague a trička s podobiznou Franze Kafky a Che Guevary...“¹⁰³ nebo: „Před Rudolfinem se rozešli, jako vždycky.“¹⁰⁴ nebo jinde: „Nervy, napjaté k prasknutí, musely fungovat od pondělí do pátku v kanceláři v domě, obklopeném z obou stran řvoucí tříproudovou dálnicí, protože jeho s.r.o., která rok od roku rostla a poslední dobou i úspěšně expandovala do ciziny, musela sídlit z prestižních důvodů na Václavském náměstí.“¹⁰⁵

Povídka, v níž je motiv venkova ústřední, se jmenuje *Proč by vstával?* a vypráví o sousedském soužití se všemi problémy, jež přináší, ale i o ustavičné fyzické práci spojené se starostmi o dům, chatu a zvířata: „Nevstane. Zůstane ležet. Vykašle se na všechno. Na tenhle barák, kde se pořád jenom kutá a kutá a kutá. A jen se něco dodělá, už se to na druhý straně sype. Vykašle se na zahradu, kde se taky pořád jenom kutá.“¹⁰⁶

Zcela odlišně je sousedský život popsán v povídce *Nejsvětější trojice*. Boučková jej zde vykresluje v jeho pozitivních rysech: „Chodili na výlety, jezdili na kolech, hráli na rybníku hokej, lyžovali na louce u lesa, a pak šli k někomu z nich na čaj, na grog a na víno...Na rozdíl od starousedlíků, kteří za sebou měli baterii příbuzných, tu neměli nikoho, tak si vzájemně pomáhali s hlídáním dětí...Sice bydleli každý na jiném konci vesnice, ale sejít se a oslavit novou střechu, nová okna, nový komín, nového pejska bylo tak snadné. A krásné. Dokonce oplakání starého pejska, když umřel, bylo krásné, protože na to nebyli sami.“¹⁰⁷

V povídce s názvem *Anna* je místo, do něž je příběh zasazen, ztvárněn podle stereotypního všudypřítomného modelu malé vesnice: „Na návsi konzum, školka, kostel. Hospoda. Taky pošta a kousek dál hasičská zbrojnice s obecní knihovnou, otevřenou ve čtvrtek odpoledne. Všude kolem bývalé statky, nové rodinné domy, zahrady. Hřiště – plac na fotbal plný louží, když pršelo, a prachu, když bylo

¹⁰³ Tamtéž, s. 9.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 61.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 28.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 109.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 21.

sucho. Za ním nádraží, kde ráno projel jeden vlak do Prahy a odpoledne se z ní vracel. Silnice, která vesnici protínala přesně napůl a kudy stále více rachotily ohromné nákladáky, protože jet tudy kamkoliv byla sice zajížďka, ale bez placení dálničního mýta. Stanice autobusu. Pneuservis. Hřbitov. A pak už jen les, les, pole...¹⁰⁸

Boučková o sobě říká, že se nikdy nepovažovala za městského člověka a Prahu navštěvuje především kvůli její kulturní rozmanitosti a své rodině, která zde žije.¹⁰⁹

2.5.4 Ztráta jako společný jmenovatel všech povídek

Poslední motiv, jenž je společný všem povídkám a je závislý na ostatních motivech, se dá obecně pojmenovat jako motiv ztráty.

Oproti motivům, které se objevily v předešlé tvorbě, věnuje Boučková motivu ztráty větší prostor až v *ŠSP*. Pavel Janoušek považuje motiv ztráty za „základní kámen“ všech povídek: „Primárně ovšem nejde o ztráty materiální - s těmi se Boučkové postavy vyrovnávají snadno, ba dokonce se často hmotných věcí sami, dobrovolně, vědomě a s potěšením vzdávají. Povídky tematizují především tíživou fyzickou ztrátu bližních, případně - a to je z autorčina hlediska daleko horší - ztrátu schopnosti s nimi komunikovat.“¹¹⁰

Prolínání ztráty hmotné se ztrátou „citovou“ se nejvíce odráží v povídce *Do nebe*. Hlavní postava postupně ztrácí menší věci – klíče, auto, práci, avšak intenzita ztrát postupně roste a ke ztrátám věcným se postupně nabírají i „ztráty“ blízkých osob: „ Emil ztratil rodiče. Ztratil je oba, záraz! Zmizeli, jako když mávne kouzelným proutkem...Rodiče z jeho života odešli.“¹¹¹

V povídkách se střídají jak motivy ztráty nečekané, v podobě úmrtí, ale i ztráty zcela dobrovolné. Například v povídce *Bouřka* se hlavní postava Lada vzdává veškerého svého majetku z toho důvodu, že se touží zbavit nejen

¹⁰⁸ Boučková, T.: *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 74.

¹⁰⁹ Trávníček, J.: Rozhovor - Chtěla jsem být jako Divá Bára. *Host*, 9, 2013, s. 10.

¹¹⁰ Janoušek, P.: 969 slov o próze Terezy Boučkové. *Tvar*, 15, 2013, s. 2.

¹¹¹ Boučková, T. *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 17.

nepotřebných materiálních statků, ale i pocitů, které ji sužují: „Auto prodala. Byl to nenápadný začátek změn, které rozbouraly a znovu a jinak poskládaly její život. Je to pár let, kdy se začala zbavovat většiny věcí, jistot, závazků. Jakoby ze sebe sundávala vrstvy oblečení, které jí bránily v pohybu...Nemít majetek! Po letech, kdy se pořád a pořád snažila vybudovat hmotné jistoty – a taky je vybuďovala – se na to vykašlala. Měla stan, spacák, karimatku, několik hadříků na sebe....Až bude chtít, vrátí se zase do bytu. Hlavně žádné násilí, žádná dogmata....Pak se stalo, ani přesně neví kdy, že od sebe odhodila i nepotřebnosti v duši. Všechny ty pocity, které ji léta spalovaly a trápily.“¹¹²

Motiv ztráty v povídkách Terezy Boučkové striktně nenabývá pouze negativní hodnoty, naopak mnohdy ztráty znamenají pro postavy jakousi naději: „Vyhlídky, že se tento všeovládající princip podaří alespoň některým lidem překonat, je tu mnohem méně. Ale objevuje se: i v šíleně smutných lidských osudech se totiž podle autorky tu a tam zablýskne naděje, což je ostatně dějotvorný prvek vnášející do autorčina vypravování kontrastní tón. Některé z postav jsou tak příběhem přivedeny do situace, kdy se jim nabídne určitá šance, byť zpravidla nestandardní: nečekaný a nepříliš příjemný sexuální zážitek probudí v ženě sebeúctu; pistole, jíž se muž chce zabít, nevystřelí; manželská hádka přeroste v milování; muž nalezne přítele v novém partnerovi své ženy a žijí ve třech.“¹¹³

Mezi další motivy, objevující se v povídkách Terezy Boučkové, patří např. motiv sportu, cestování, stáří a nemoci.

¹¹² Boučková, T. *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013, s. 40.

¹¹³ Janoušek, P.: 969 slov o próze Terezy Boučkové. *Tvar*, 15, 2013, s. 2.

Závěr

Za 25 let od vydání prózy *Indiánský běh* se poetika Terezy Boučkové výrazněji neproměnila. *Šíleně smutné povídky*, kterých se do konce března roku 2014 prodalo kolem patnácti tisíc výtisků a e-knih, se drží modelu jazykové a stylistické výstavby textů, typické pro předešlé prozaické tituly.

Povídky Terezy Boučkové, stejně jako novely a fejetony, jsou psány stručně, s důrazem kladeným na strohé, avšak výstižné zobrazení pointy.

Příběhy zobrazují především vnitřní svět postav, vycházející z jejich prožitků (ztráta partnera, smrt dítěte, prozrazená nevěra, odcizení partnerů, znásilnění, apod.)

Kromě motivu života na venkově, typického pro *Rok kohouta*, motivu vzpomínání na totalitní režim, rozvíjeného v novele *Indiánský běh* a *Krákorám* a motivu rodiny, charakteristického pro celou tvorbu Terezy Boučkové, se v *Šíleně smutných povídkách* objevují motivy nové, například motiv ztráty, zásadní pro celý soubor.

Nově je v příbězích oslaben i autobiografický charakter poetiky Terezy Boučkové. Pouze v některých případech se autorka nechává inspirovat prvky ze svého života, jinak přiznává, že si poprvé od počátku svého literárního působení „zcela vymýšlela“.¹¹⁴

Přínos Terezy Boučkové pro českou literaturu spočívá především v jejím otevřeném způsobu ztvárnění některých závažnějších témat, například osobní zkušenosti s adopcí.

Tereza Boučková taková témata zpracovává s lehkou ironií a humorem a čtenář, ač zasažen tíživostí autorčiných zážitků, resp. v *ŠSP* zážitků fiktivních postav, se u čtení knih Terezy Boučkové pobaví nad autorčím talentem závažná témata bagatelizovat a přiblížit je čtenáři tak, že se sám dokáže s příběhy a jejich postavami ztotožnit.

Ačkoliv Tereza Boučková nevydává každý rok jednu knihu a publikuje v rámci delších časových intervalů, má v současné české literatuře své pevné místo

¹¹⁴ Trávníček, J.: Rozhovor - Chtěla jsem být jako Divá Bára. *Host*, 9, 2013, s. 12.

v rámci tzv. ženské prózy a je často dávána do kontextu autorek, jako jsou Daniela Hodrová, Halina Pawłowska, Alexandra Berková nebo Zuzana Brabcová.¹¹⁵

¹¹⁵ Hruška, P. et al.: *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Academia, Praha 2008, s. 303.

Resumé

The aim of the bachelor thesis is to analyse the nature of the last book written by Czech author Tereza Boučková and includes the context of her previous work. Despite the fact that she is respected writer with positive reviews, there are only a few information about her career and no complex overview about her work. The only sources about this author are reviews and dictionary entries.

The author of the thesis is trying to fill the gap and to create complex overview and analysis of the latest published work of Tereza Boučková, taking into account her previous work and pinpointing essential features of her poetics and her main themes.

In the first part of the thesis the main overview of her life is presented. The focus is the key moments of her childhood and adulthood which affected her literary work the most. Summary of her work is presented in a separate chapter. In the second part of the thesis there is the analysis of the book 'Šíleně smutné povídky'. Author of the thesis recognized it's main topics and themes, autobiographical elements and specific inspiration that is noticeable in the text.

The achieved results were put in the context to her prose: 'Indiánský běh', 'Křepelice', 'Když milujete muže', 'Krákorám' and 'Rok kohouta'.

The last part of the thesis is devoted to placing the author in the context of current literature and determine the role that 'Šíleně smutné povídky' has in the context and work of Tereza Boučková.

Anotace bakalářské práce

Jméno a příjmení autora:	Anna Telíšková
Katedra:	bohemistiky
Fakulta:	Filozofická
Název bakalářské práce:	Šíleně smutné povídky Terezy Boučkové v kontextu její dřívější prozaické tvorby
Anglický název:	Šíleně smutné povídky of Tereza Boučková set within the context of her earlier prose works
Vedoucí diplomové práce:	Prof. PhDr. Lubomír Machala, CSc.
Počet znaků:	72 790
Počet příloh:	2
Počet titulů použité literatury:	30
Klíčová slova:	Boučková Tereza, povídka, próza, autorský styl, analýza, Šíleně smutné povídky, ženská próza
Charakteristika diplomové práce:	Tato bakalářská práce se zabývá komplexní analýzou doposud poslední vydané knihy Terezy Boučkové s názvem Šíleně smutné povídky, na jejímž základě se autorka této práce snaží postihnout autorský styl Terezy Boučkové a zařadit Terezu Boučkovou do kontextu současné české literatury. Praktická část bakalářské práce je zaměřena na shrnutí základních informací o knize, analýzu jazyka a stylu jednotlivých povídek a na popis ústředních motivů Šíleně smutných povídek. Klíčová je i kapitola věnovaná typologii hlavních postav. Všechny dosažené výsledky jsou dány do kontextu dosavadní tvorby Terezy Boučkové.

SEZNAM LITERATURY

Primární literatura

- Boučková, T.: *Boží a jiná muka. Fejetony o lásce ke kolu*. Odeon, Praha 2010.
- Boučková, T.: *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže. Krákorám*. Nakladatelství Knižní klub, Praha 1998.
- Boučková, T.: *Indiánský běh. Křepelice. Když milujete muže*. Odeon, Praha 2002.
- Boučková, T.: *Jen tak si trochu schnít. Fejetony o mužích a lidech*. Petrov, Brno 2004.
- Boučková, T.: *Rok kohouta*. Odeon, Praha 2008.
- Boučková, T.: *Šíleně smutné povídky*. Odeon, Praha 2013.

Sekundární literatura

- Brožová, V.: Křepelice Hana. *Tvar*, 3, 1996, s. 20.
- Galík, J. et al.: *Panorama české literatury*. Rubico, Olomouc 1994, s. 396
- Haman, A.: Příběhy obnažené na kost. *Literární noviny*, 16, 1996, s. 5.
- Hruška, P. et al.: *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Academia, Praha 2008, s. 303-306.
- Janoušek, P.: 969 slov o próze Terezy Boučkové. *Tvar*, č. 15, 2013, s. 2.
- Janoušek, P.: *Rok kohouta*. In: Janoušek, P.: *Hravě i dravě. Kritikova abeceda*. Academia, Praha 2009. s. 36-39.

- Lehár, J. – Stich, A. a kol.: *Česká literatura od počátku k dnešku*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1998.
- Ošmera, R.: Srdceryvně. *Host*, 8, 2013, s. 80.
- Trávníček, J.: Rozhovor - Chtěla jsem být jako Divá Bára. *Host*, 9, 2013, s. 9-13.
- Vohryzek, J. Trýzeň absolutního nároku. *Literární noviny*, 23, 199, s. 4.
- Zítková, I. Umění kondenzace. *Tvar*, 19, 1998, s. 22.

Internetové zdroje

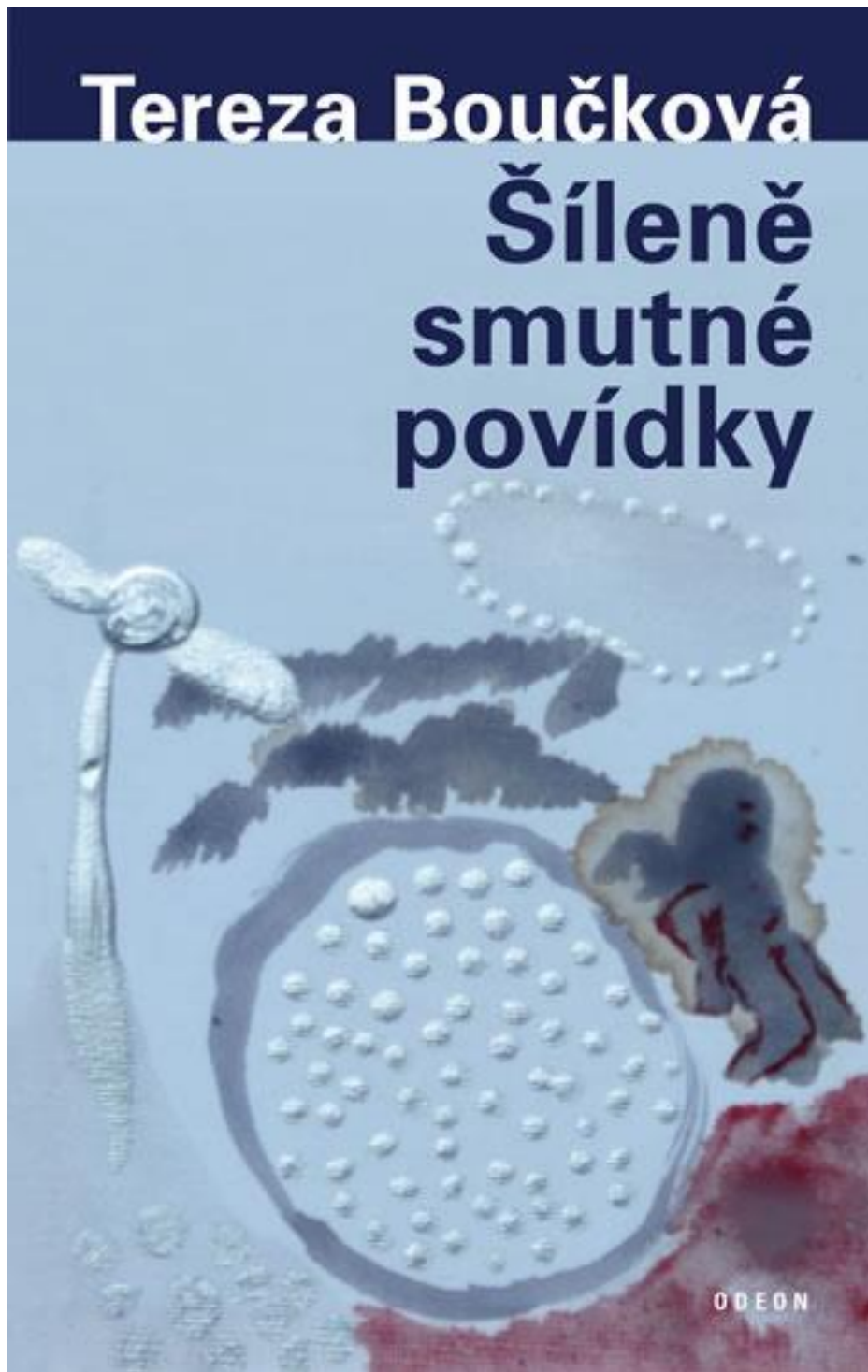
- Brdečková, T. 2008. **Slovo, čin a odpovědnost** [online]. Respekt č. 28/2008 [citováno 2. 4. 2014] Dostupné z WWW: <<http://terezabouckova.cz/cz/rok-kohouta>>.
- Brožová, V. 2008. **Tereza Boučková** [online]. Slovník české literatury po roce 1945 [citováno 28. 12. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=677&hl=Tereza+Bou%C4%8Dkov%C3%A1>>.
- Drtinová, D. 2008. **Prostě jsem chtěla mít rodinu, říká Tereza Boučková** [online]. ČT24 [citováno 5. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/osobnosti-na-ct24/16247-proste-jsem-chtela-mit-rodinu-rika-tereza-bouckova/>>.
- Jirků, I. 2006. **Sedmnáct let s dětmi odjinud** [online]. Marianne [citováno 8. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <[http://www.marianne.cz/tema-marianne/rozhovory/sedmnact-let-s-detmi-odjinud Marianne](http://www.marianne.cz/tema-marianne/rozhovory/sedmnact-let-s-detmi-odjinud-Marianne)>.

- Kopáč, R.: **Skvěle psaný šilený smutek** [online]. Týdeník rozhlas [citováno 12. 4. 2014] Dostupné z WWW: <<http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.
- Kroc, V. – Nekvasil, J. – Oktábcová, S. 2012. **13. komnata Terezy Boučkové** [online]. Česká televize [citováno 2. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://ceskatelevize.cz/ivysilani/1186000189-13-komnata/212562210800034-13-komnata-terezy-bouckove/>>.
- Kubičková, K. 2013. **V šileně smutných povídkách je Boučková šileně dobrá** [online]. Oficiální stránky Terezy Boučkové [citováno 14. 4. 2014] Dostupné z WWW: <<http://terezabouckova.cz/cz/silene-smutne>>.
- Mečíř, A. 2013. Rozhovor: **I úspěch může člověka ochromit, říká Tereza Boučková** [online]. Metro [citováno 10. 4. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.metro.cz/rozhovor-i-uspech-muze-cloveka-ochromit-rika-tereza-bouckova-pug-/metro-extra.aspx?c=A130512_220443_metro-extra_am>.
- Novotný, P. 1993. **Posezení s Janem Burianem a Terezou Boučkovou** [online]. Česká televize [citováno 28.3.2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1024361250-posezeni-s-janem-burianem/493218100360021-posezeni-s-janem-burianem-pojednadvacate>>.
- **Online galerie Evy Vonešové** [citováno 20. 1. 2014] Dostupné z WWW: <<http://www.eva-vones.at/cms/2010-dnes.html>>.

- **Online galerie Ondřeje Kohouta** [citováno 20. 1. 2014] Dostupné z WWW:< http://www.ondrej-kohout.at/cz-stranky/cz_galerie_set.html>.
- Rothová,H. 2008. **Mišpacha a její historie** [online]. Oficiální stránky souboru [citováno 28. 12. 2013] Dostupné z WWW: <<http://www.dopravy.cz/mispacha/?mispacha-a-jeji-historie,6>>.
- Škápíková, J. 2013. **Rozhovor: Tereza Boučková** [online]. Týdeník rozhlas [citováno 4. 3. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.radioservis-as.cz/archiv13/49_13/49_titul.htm>.

Přílohy

1. Titulní strana knihy Šíleně smutné povídky

2. Přepis emailové korespondence s Terezou Boučkovou

Od: teliskova.anna@seznam.cz

Komu: tereza.bouckova@seznam.cz

Datum: 20. 3. 2014, 02.32

Vážená paní Boučková,

už jsem Vás jednou kontaktovala, přes portál youtube.com. Mohla bych na Vás mít ještě pár otázek? Zrovna se ve své bakalářské práci zaměřuji na obálky Vašich titulů od prvního vydání Indiánského běh, až po Šíleně smutné povídky. Chtěla jsem se Vás zeptat na to, podle jakého klíče výtvarné předlohy pro ilustrace přebalů Vašich knih vybíráte?

Má nějaký význam to, že jsou obrazy často laděny do odstínů modré barvy? Některé zvolené obrazy Vašeho bratra Ondřeje Kohouta jsou ze stejného roku jako vydání knih, na něž byly použity, ale například obraz Evy Vonešové, je z roku 2011 a Šíleně smutné povídky byly vydané v roce 2013. Velice by mě potěšilo, kdybyste si na zodpovězení otázek udělala čas. Kniha Šíleně smutné povídky mě osobně velice nadchla a po dokončení práce ji určitě přečtu ještě jednou.

Děkuji moc. S pozdravem

Anna Telišková

Od: tereza.bouckova@seznam.cz

Komu: teliskova.anna@seznam.cz

Datum: 20. 3. 2014, 19.34

Milá Aničko

tak nejprve – není běžné, když může autor knížky ovlivňovat, to, jak vypadá. Postupně jsem si prosadila do smlouvy, že se budu na tom, jak bude vypadat obsah knihy spolupodílet, a že konečný návrh odsouhlasím. Naštěstí mám s Odeonem skvělou spolupráci, takže konečná podoba knížky je věcí mých návrhů, práce jejich grafika, několika verzí obálky a jedné, kterou vyberu, ale na které se také s Odeonem shodneme. Obrázek k „Povídám“ je v originálu bílý, ale grafik ho zabarvil do modra a u toho i zůstalo. Líbilo se to mně i autorce Evě Vonešové. Asi se jim bílá barva zdála málo efektní. Vybírala jsem z Eviných www. stránek (Eva Vones), a které obrázky mi přišly, že se k obálce hodí, ty jsem vybrala. Ale vlastně jsem od začátku věděla, že se mi strašně líbí ten, který byl nakonec použit. Předtím jsem vybírala na Rok kohouta a Indiánský běh z katalogu anebo z www. stránek mého bratra a postup byl jinak stejný, akorát, že tady barvy zůstaly zachované tak, jak jsou v originále. Nezáleží mi na tom, jak jsou obrazy staré, důležité je, jak na mě v kontextu mého psaní působí. U fejetonů jsem spolupracovala s kamarádem Pavlem Benešem a výsledná obálka vznikla také na základě vzájemné spolupráce. No a modrá je dobrá!

Tak snad jsem Vám dostatečně odpověděla. Ať se Vám daří a bakalářská práce se povede. Děkuji, že jste si mě vybrala!

Tereza